

TORONTÁL

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Becskerek, Obiljityeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Becskerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D	

A pártok vezető politikusai tegnap szerte az országban népgyűléseztek.

Beograd, aug. 22.

A tegnapi vasárnap igen mozgalmas képét mutatta a politikai agitációnak. A rendkívül sok népgyűlésen kívül ugyyszólván valamennyi párt vezető embere tartott népgyűlést, hogy a pártjuk érdekeit minél jobban biztosítsák.

A likai Vojnityban: Vukicssevity miniszterelnök, Ptujban: dr. Korosec Antun, Szmeljában: Davidovity Ljuba, Tuzlán: Pribicssevity Szvetozár, Becskereken: Marinkovity Vója dr. és Kulán: dr. Szubotity Dusán igazságügyminiszter beszéltek.

A miniszterelnököt Vojnityon nagy ünnepélyességgel fogadták. A népgyűlésen, amely nagyon látogatott volt, a miniszterelnök főleg a kormány jövődó programjáról beszélt. Amint a kormányom megalakult — mondotta — azonnal mérlegelés alá vettem a szkupstina munkásságát és megállapíthattuk, hogy ezzel az összeállítással tovább dolgozni nem lehet. A szkupstina hónapokig tartó üres beszédeivel, tettneküliséggel teljesen kimerítette magát, úgyhogy szükségesnek látszott a néphez apellálni azért, hogy új, tetterős embereket küldjön képviselőtételbe a szkupstinába, akikkel meg lehet valósítani azokat a terveket, amelyek szükségesek az ország gazdasági és szellemi talpraállításához.

A kormány legközelebbi programjába vette a törvények egységesítését. Az alkotmány revíziójáról szóló híreket azonban meg kell cáfolnom. Szükséges a közgazdasági válság szanálása Uj reformok bevezetése a természet fokozására.

Hogy a kormánynak programja keresztülvitelére nagyobb garanciája legyen a szkupstinában, a szlovén néppárttal paktumot kötöttem. Bárha meg vagyok róla győződve, hogy a kormánynak sikerülni fog a választásokon megnyerni a többséget, mégis megkötöttem a paktumot, hogy a többségünket döntővé tegyem és hogy az államalkotó faj egyik legértékesebbjét, a szlovén népet bevonhassam a kormányzásba. Most még csak a horvátok bevonása volna szükséges. de ez egyelőre lehetetlen, mert akadályozza Radics Szeptán személye, aki munkára alkalmatlan. Nincs kizárva azonban, hogy a közeljövőben sikerülni fog erre is valamilyen kielégítő megoldást találni.

Ezután áttér arra, hogy egyes pártok milyen lehetetlen szólalmokkal támadják a kormányt. Így Pribicssevity Szvetozár népgyűlésein állandóan a kormányt támadja, kijelentve, hogy ez a kormány csak szeptember 11-ikéig fog uralmon maradni. Ezzel szemben ki kell jelentenem, hogy a választás után is uralmon fog maradni ez a kor-

mány, hogy megvalósíthassa mind azon ígéreteket, amelyeket a koronának és a népnek tett.

Korosec ptuji beszédében főleg a külpolitikai helyzettel foglalkozott. Olaszországgal szemben — mondotta — igen nagy áldozatokkal akartuk a békét biztosítani és mégsem sikerült, mert állandóan ellenséges szemmel néz ránk. Azután arról beszél, hogy a néppárt szondirozta a budapesti és szófiai politikai terrénomot és sikerült is neki

megfelelő garanciákat kapni és új barátokat szerezni, amelyek ellensúlyozhatják Olaszország aknamunkáját.

Meleg szavakkal méltatja Marinkovity külügyminiszter munkáját, aki igyekszik orientációkat Németország felé is irányítani.

A negyedik pártról szólva, ijelenti, hogy ennek a megalakulása nem a kormány részéről indul ki, hanem az ellenzék részéről — főleg Pribicssevity inszisztál ezen. Ez a on-

ban nem fog neki sikerülni, mert Pribicssevityt teljesen izolálták, úgy hogy akcióképtelen a pártjával együtt és hasonló bajokkal küzd, mint Radics Szeptán a pártjával.

Davidovity Ljuba a szmeljái népgyűlésén ismét meglehetősen temperamentumosan kritizálta a kormány működését. Beszéde elején ismereteli viszonyát Vukicssevityhez, aki ellen nem személyi harcot indít.

Pribicssevity tuzlai népgyűlésén ismét igen élesen kejt ki a kormány ellen.

Szubotity Dusán dr. kulai népgyűlésen pedig főleg Trifkovity Markónak Szomborban mondott beszédét reflektált.

A kisebbségi kérdést csak bizalommal lehet megoldani mindkét fél részéről.

Marinkovity külügyminiszter érdekes nyilatkozata

Becskerek, aug. 22.

A becskereki politikai életnek nagy eseménye volt tegnap, amikor a demokrata-párt meghívására dr. Marinkovity Vója külügyminiszter ide érkezett, hogy a demokrata-párt felsőbbbánsági szervezetének népgyűlésén résztvegyen.

Az államvasut szalonkocsija már szombaton éjjel futott be a becskereki régi állomásra. A külügyminiszter az éjszakát a szalonkocsiban töltötte. A hivatalos fogadtatás reggel fél nyolc órakor folyt le, amikor az állomáson megjelent Alekszijevity Mita főispán és a hatóságok vezetői és üdvözölték a külügyminisztert. Majd Moljac Milivoj, a demokrata-párt helyi szervezetének elnöke meleg szavakkal üdvözölte és köszöntette Marinkovity Vóját.

Ezután a zászlókkal felékesített kocsisor megindult a város felé, ahol a Petár király téren volt felállítva az emelvény, amelyről a népgyűlés szónokai beszéltek. Kocsi-kocsi után hosszú sorban követte a külügyminiszter lassan menő autóját. Előre megállapított program szerint, végimentek a Főuccán, majd megtekintette a megyeházát és pont kilenc órakor jelent meg a demokrata-párt helyi vezető egyéniségeivel a szónoki emelvényen, amely körül már ekkor közel ezer főnyi tömeg gyűlt össze és hangos éljenriadalommal fogadta az emelvényen megjelenő külügyminisztert.

Moljac Milivoj elnök üdvözlő és megnyitó szavaiban rámutatott arra a súlyos gazdasági és szellemi kaoszra, amelyben élünk. Utalt arra, hogy rögtön illetékes helyről fogjuk meghallani mi a kormány programja, mi a demokrata-párt programja és mik azok a feltételek, amelyek szükségesek ahhoz,

hogy az ország a fejlődés rendes medrére kerüljön.

Marinkovity Vója külügyminiszter mondotta el ezután közel egy óras beszédét, amelyben főleg az új koalíció teremtette helyzetről beszélt. A mostani választás jelentősége — mondotta — főleg abban van, hogy súlyt adjon a politikai életnek. Tudvalevő, hogy amikor az országgyűlés meghozta az alkotmányt, a kétségkívül produktív munka után beállt a meddőség. Három-négy év teljesen abban merült ki, hogy a politikai pártok céltalan veszekedésben gyöngítették egymást és így az országot is — és semmitsem dolgoztak. Azt ma már mindenki belátja, hogy a munkát folytatni kell ott, ahol abbahagyták három évvel ezelőtt és revízió alá kell venni minden törvényt, a melyet azóta megalkottak.

Főleg két kérdéssel akar bővebben foglalkozni beszédében és ez az önkormányzatok és az agrárreform kérdése. Az önkormányzat kérdése nem speciális ügy, mint ahogy néhány párt felfogása — hanem a jó adminisztráció, a korrupció nélküliség — problémája. Külföldön sokat beszélnek a népképviselő, a demokratizmus csodjéről és arról, hogy valamilyen más rendszert kell ezek helyett kitalálni. Ezt csak azokban az államokban állíthatják, ahol tulajdonképpen sohasem volt igazi demokrácia. A demokrácia a szabadságot jelenti és a demokrata kormány, a szabadság kormánya.

En a magam részéről, az önkormányzatokat a nemzet politikai iskoláinak tartom, amelyek azonban nemcsak politikai dolgokat tanítanak, hanem önállóságra, jellemre becületre nevelnek. Ezt a kijelentésemet egyes körök, úgy magyarázták, hogy én azt állítom, hogy a

nép nem eléggé érett és nevelt arra, hogy maga válasszon, azért választson helyette a rendőrség. Csak-hogy én a rendőrséget is a néphez számítom és azt is nevelni kell, sőt legelsősorban a politikusok is rá vannak utalva a nevelésre.

Allamunkban az egyes pártok nemcsak világszemléleti alapon szervezkedtek, hanem vallási és nemzetiségi alapon is. Ez bizonyítja, hogy még nem érett meg nálunk teljesen a demokrácia vetése. Svájcban három vallás és három nemzetiség is van. Ott is vannak radikálisok, demokraták, szocialisták és más pártok, de egyik embernek sem jutna eszébe francia vagy német, vagy olasz pártot alakítani.

Ezután a centralizáció kérdésével foglalkozik. A centralizáció mellett — mondja — nem lehet jó és becületes adminisztráció. A centralizáció a XVII. és XVIII. század találmánya, amikor az abszolútisztikus monarchiák ideje volt. Nagy Frigyes valaha napi tizenöt órát dolgozott, hogy államainak ügyeit elintézzé. De ma a száznyolcvan óras nap sem volna elég az állam ezernyi kuszált ügyének elintézésére. A mi fiatal államunkban sok mástól eltekintve, még azok az elemek is hiányzanak, amelyek a komplikált centralizációs gépbe beleillenek.

Az agrárreform kérdésével foglalkozva kijelenti, hogy ezt a demokrata-párt indította meg 1918-ban, de a róla szóló törvénytervezet még most sem készült el. A demokrata-párt szempontjából az agrárreform nem olyan kérdés, amelyet kilencvenkilenc évig lehetne huzni, hanem azt azonnal el kell intézni. Mi, akik a magántulajdon elvén állunk, úgy találjuk, hogy ezt a kérdést törvényileg végérvényesen el-

kell intézni. Nem akarjuk, hogy ennek a kérdésnek a halogatása miatt földmiveseinket egyik faluból a másikba helyezték, mintha tisztviselők volnának, mert ez nem agrárreform. Nem akarjuk, hogy innen Amerikába vándoroljanak ki földmiveseink. Az országunk maga egy kis Amerika, amelyben mindenki meg kell hogy találja a számára való darab kenyeret.

Sokat beszélnek mindenféle a választási agitáció szabadságáról és gáncsoskodnak a mostani rendszer ellen. Nem mondom, hogy ideálisan szabadok, de a meglevő viszonyok között az elérhető legnagyobb eredményt mutatják. Mikor volt például eddig lehetséges, hogy egy községben egy napon négy párt is megtarthassa a maga népgyűléseit — mint ma? A választási agitáció szabadságát folytonosan gáncsolókat kérdezem, hogy mit tettek, a mikor uralmon voltak abban az irányban, hogy ezt a szabadságot intézményesen biztosítsák?

Gazdag ország vagyunk, amelyben szegény nép él — fejezte be beszédét a külügyminiszter. Pénz, sok pénz kell, hogy kulturális és gazdasági nivónkat emeljük. A demokrata-párt lojális és a demokrata eszméket akarja megvilágítani. Ezért tesz mindent és nem fog könnyű sikerekért demogógikus térre átsapni.

A külügyminiszter beszédét óriási tetszészajban fejezte be, majd utána a demokrata-párt felsőbansági listavezetője dr. Setyerov Szlávko mondotta el programbeszédét. Temperamentumos beszédében rámutatott arra, hogy a mikor a demokrata-párt 1923-ban koalícióban állt a radikális-párttal, lényegesen kedvezőbbek voltak a viszonyok, mint ma. A gazdasági élet ma teljesen lezűllött. Súlyos terhekkel küzd a földmives, kereskedő, iparos. Mindenki nehéz sorban él és ennek oka elsősorban az adók nagysága, másodsorban az a negligálás, amellyel a gazdasági válság dolgait kezelték. Ezután az adókérdésről beszél részletesen és felszólítja végül a demokrata-párt hivatottakat, hogy szeptember 11-ikén tartsanak szavazataikkal itéletet azok felett, akik nagyrészt okai annak, hogy az ország és a nép ebbe a siralmas helyzetbe került.

A népgyűlés lezajlása után Marinkovity külügyminiszter kíséretével felvonult a megyeházára, ahol a főispáni hivatalban fogadta az egyes járási és községi küldöttségek és panasztevők szinte végtelen sorát. Mindenkit figyelmesen meghallgatott és azokat az ügyeket, amelyek elintézése a hatáskörébe tartoznak, azonnal följegyeztette magának.

A különféle küldöttségek fogadtatása után alkalma volt a Torontál munkatársának beszélgetni a külügyminiszterrel, akit a nemzeti kisebbségekről való felfogására nézve interjúolt meg. A külügyminiszter a következő nagyon érdekes nyilatkozatot tette:

A nemzeti kisebbségek kérdéséről alkalmam volt Genfben az Interparlamentáris Unió konferenciáján beható megbeszélést folytatni dr. Berzeviczy Albert és Lukács György urakkal, akik Magyarország delegátusai voltak a konferencián.

Berzeviczy, a nemzeti kisebbsé-

gek problémáját a konferencia napirendjére kívánta tüzetni, de én ellene voltam ennek, mert

attól tartottam, hogy ennek a kérdésnek a napirendre tüzése csak kellemetlenségeket okozott volna az egyes államokban élő kisebbségeknek. Ezzel a kérdéssel ugyanis sok minden más hiába-való kérdés is fölmerült volna, ami elmérgesítette volna az atmoszférát. Összekeverték volna vele biztosan a határok kérdését

is — amely kérdés pedig jó ideig még úgy is az erő kérdése marad.

Minden jó dolog megvalósítása és keresztülvitele nehéz. A kisebbségi kérdés megoldása is nehéz — vagy legalább csak nehéznek látszik. Ha a kisebbségek minden tehetségüket, tudásukat az állam felvirágoztatásának a szolgálatába állítják, úgy ez kétségtelenül az állam hasznára válik és nem lehet vita ügye, hogy ki az, aki a nemzet szolgálatában dolgozik.

Kétségtelen, hogy addig valódi demokrata rezsimről szó nem lehet, amíg a nemzeti kisebbségek kérdése a legkiegészítőbben megoldva nincs, mert ha állandóan harcolni kell a kisebbségekkel szemben, úgy a demokrácia nem tarthatja magát. Ezt a kérdést azonban csak mindkét fél hozzájárulásával és bizalmával lehet megoldani.

Nagy lelkesedés kíséri Várady Imrét választási körútján.

Hét népgyűlés szombaton és vasárnap. — Egységesen áll Várady mögött a járás választópolgársága.

— Kiküldött munkatársunk jelentése. —

Beckerek, aug. 22.

Dr. Várady Imre, a magyar-párt felsőbansági képviselőjelöltje szombaton és vasárnap folytatta a járásban megkezdett agitációs körútját, szombaton délután Lukinoszeló és Németécska, vasárnap pedig a két Torák, Novitebej, Jankovmoszt és Mihajlovó községeket kereste fel. A járás népszerű és köztisztelőben álló jelöltjét minden községben nagyszámu közönség várta és a gyűlések alkalmával a ragaszkodásnak és bizalomnak annyi jelével halmozta el, ami csak utabb bizonyosság mellett, hogy Várady Imre dr. magyar mivolta és a vajdasági magyarság politikai életében viselt vezető pozíciója mellett egyformán népszerű a járás valamennyi, még nem magyarul beszélő községében is.

Az écskai programbeszéd, annak hangja és tartalma egyaránt, fényesen megmutatta, hogy dr. Várady Imre a választási agitáció eszközeinek megvalogatásában mennyire nobilis tud maradni még akkor is, amikor nap-nap után olyan támadásokban van része, mint amilyenekben mostanában a német-párt becskeréki sajtóorgánuma, a Neue Zeit részesíti. Nemcsak a tisztult értelemben vett újságírás, de a legelemből jó izlésnek is tökéletes megcsufolása az a hang, a mellyel ez a lap, Várady Imrének az egyesült radikális-magyar-párti lista érdekében kifejtett agitációját

kíséri. Nekünk sohasem volt kenyerünk az elvek és eszmék harcába személyes szempontokat vegyíteni, még kevésbé pedig az, hogy a legizléstelenebb támadások pergették tegyük ki egyes személyeket. Ezért tartózkodtunk eddig attól, hogy a Neue Zeit mérgező szándéku cikkeire válaszoljunk. Lehetetlen azonban ma szó nélkül el-siklanunk Várady Imre szombati écskai beszéde mellett és lehetetlen rá nem mutatnunk arra a módra, a hogyan Beckerek városának és a becskeréki járásnak magyar-párti jelöltje, a távolabbi célokat is néző, nagykonceptiójú politikushoz egyedül méltó módon tudta elintézni azokat a támadásokat, amelyekben az említett oldalról részesítették. Anélkül, hogy hivatottaknak éreznék magukat arra, hogy másoknak a politikai morál és a politikai ildomosság tekintetében leckéztetéssel szolgáljunk, lehetetlen, hogy fel ne hívjuk a Neue Zeit hangnemével magukat azonosító német-párti vezetők figyelmét arra a különbségre, amely az ő cikkeik hangja és Várady dr. harcmodora között fennáll. Egymás mellé állítva ezt a két példát minden tárgyilagosan gondolkodó újságolvasó maga alkothatja meg magának a véleményét erről a kérdésről.

A szombati és vasárnapi agitációs utról az alábbi részletes tudósításunkban számolunk be.

Szombat délután — Lukinoszelón és Németécskán.

Lukinoszeló magyar választói nagy számban voltak együtt a község háza udvarán, amikor dr. Várady Imre és kísérete szombaton délután 5 órakor megjelent a községben. Programbeszédében dr. Várady ismertette az egybegyűléssel a radikális és a magyar-párt között létrejött választási meggyezést, felsorolta azokat az előnyöket, amelyeket az olyan politikától várhatunk, amely minél több és minél hatalmasabb pártfogót nyer meg a kisebbségi ügynek és felhívta a jelenvoltakat, hogy szavazatukkal támogassák őt politikai céljainak elérésében, amelyek között elsősorban és legfőképpen a kisebbségi sorban élők teljes politikai, gazdasági és kulturális egyenjogósítása szerepel.

Lukinoszelóról Nemeckaécskára ment dr. Várady, ahol az ottani radikális-párt szervezet vezetősege fogadta. A teremben, ahol a programbeszéd megtartására bevo-

multak, szép számban gyűltek egybe a nemeckaécskai választók, akik mindvégig a legnagyobb figyelemmel kísérték Várady Imre fejtegetéseit.

A gyengélkedő Ivkovity Dusán elnök helyett Schwarz Géza községi jegyző üdvözölte a képviselőjelöltet és felkérte programbeszédé elmondására.

Válasz a Neue Zeit támadásaira.

Várady Imre beszéde elején kifejtette, hogy milyen különbséget lát az 1925. évbéli képviselőjelölt-sége, amikor az önálló magyar-párti lista élén állott — és a mai jelöltsége között, amikor az egyesült magyar-párti-radikális listán vállalt jelöltséget. Amint két évvel ezelőtt, számolva a németiség érzékenységével, nem jött ki a német községekbe, úgy most egyenesen kötelességének érzi, hogy mindenhol megjelenjen, annál is inkább,

mert hisz valamennyi németajku községben van radikális pártszervezet, amelynek tagjai néhol teljesen, néhol csak részben, de a német nemzetiségűek soraiból kerülnek ki. Érzí, hogy álláspontra megnehezítődött a Neue Zeit sorozatos támadásai miatt, amelyekben az ő megjelenését a német községekben úgy tüntetik fel, mintha az a német-párti szervezetek sorainak a megbomlasztását célozná. Németnyelvű újság nem áll rendelkezésére, ezért ezt az alkalmat használja fel arra, hogy a választóközönség előtt megmagyarázza, mi vezetett akkor, amikor a németek között megjelenik. Az ő politikai meggyőződése szerint, minden jelöltnek kötelessége a választók összességét megismertetni politikai céljaival, tekintet nélkül arra, hogy ezekre, százakra menő tömeg, vagy csak egy páran várják. Az ő politikai multjában is volt rá eset, hogy német községben megjelent és csak néhányan hallgatták végig, mégis kötelességének tekintette, hogy ismertesse programját. Annál inkább meg kell ezt tennie ma, amikor német nemzetiségű tagokból álló radikális-párti szervezetek vannak a német községekben. A Neue Zeit szerint, nem illik, hogy nem német jelölt a német községekben megjelenjen. Ha ez a tétel így állana, akkor csak a német-pártnak volna szabad hirdetni közzöttük az elveit, pedig ezzel szemben azt látjuk, hogy minden egyes jelölt megjelenik és agitál pártja, vagy listája érdekében. Még kevésbé érti ezt a felfogást, ha tekintetbe veszi, hogy ugyanezen a listán két német nemzetiségű jelölt is van. Mint megválasztott képviselő kötelességének kell, hogy tekintse mindenki, hogy az egész kerület, tehát valamennyi kisebbség érdekében is dolgozzék, ha pedig ez áll, akkor joga van a jelöltnek is elmenni mindazokhoz, akiknek érdekeit később esetleg képviselni fogja. A választópolgárság különben is ma a politikai erettségnek olyan fokán áll, hogy ha valamely erős pártszervezethez, jelen esetben a német párthoz tartozik — a titkos választási rendszer mellett úgy sem befolyásolható abban a tekintetben, hogy szavazatát hova adja le. Aki meggyőződéses tagja a német-pártnak, aki azt a kisebbségi politikát helyesli, amit a német-párt követ, az ugyanis a német-párt jelöltjére szavaz, de hogy ebbe a párt-szervezetbe nem tartozó, vagy annak politikáját nem mindenben helyeslő választók előtt ne hirdesse

az ő elveit és céljait, az egyenesen politikai öngyilkosság volna, erre pedig még a Neue Zeit sem kényeszeritheti.

Beszéde további részében kitért az összes aktuális politikai kérdésekre és részletesen ismertette azokat a vezető szempontokat, amelyek kisebbségi politikájának

Vasárnap öt községben ünnepelték lelkesen Várady Imrét.

A román választók körében.

Vasárnap reggel 8 órakor dr. Várady Imre nagyszámu kíséretével Malitorákra érkezett, ahol a község háza előtt nagy közönség jelenlétében Andrej Riszta községi bíró köszöntötte a népszerű képviselőjelöltet. Utána a község háza udvarán rendkívül nagyszámu érdeklődő előtt tartotta meg román nyelven programbeszédjét. Előadta, hogy a Vajdaságban három kisebbségi csoport él, amelyek közül a románok nem állítottak kisebbségi jelöltet. A magyar kisebbség az országos radikális-párttal kötött választási egyezséget, számolva azokkal az előnyökkel, amelyekkel az ily paktum a kisebbségre nézve jár. Ha a román kisebbség úgy találja, hogy akár a vele egysorban élő magyar kisebbség mellett van a helye, akár a kormányon lévő országos radikális-pártot akarja bizalmával megajándékozni, úgy támogassák a két párt közös listáját.

Dr. Várady beszédét a hallgatóság sűrű tetszésnyilvánításokkal kísérte, végül pedig lelkesen tüntetett Várady dr. mellett.

Utána ugyancsak román nyelven Mixich György szólalt fel, aki hangsúlyozta, hogy mint Várady Imre személyes híve jött el. Hatásos szavakban ismertette Várady dr. működését, rámutatva arra a nagy népszerűsége és tiszteletre, amellyel Várady dr. személyét és tevékenységét, fajra és felekezetre való tekintet nélkül a Bánságban körülveszik és végül meggyőző szavakban hívta fel a választókat, hogy tömörüljenek Várady dr. mellé.

A következő szónok Ankity Bózsó dr., a becskerekai radikális-párt elnöke volt, aki szerb nyelven tartott hatásos beszédet. Rámutatott a radikális-párt multjára és arra, hogy a radikális-párt, amely mindig a kisemberek pártja volt, adta meg a népek a titkos választójogot. Majd a radikális-párt szociális és gazdasági programját ismertette, amelynek legfontosabb része az összes polgárok jogegyenlősége. Végül lelkes szavakban hívta fel a hallgatóságot, hogy szavazatukkal támogassák a magyar-párttal közösen küzdő, liberális elveket valló országos radikális-pártot.

A mindvégig lelkes hangulatban lefolyó gyűlést Andrej Riszta községi bíró átgondolt nagy tetszéssel kísérte beszéde zárta be.

Malitorákról Velikitorákra vonult Várady Imre dr. és kísérete, ahol ugyancsak tomboló lelkesedéssel fogadták.

Kizsanov Jevrem községi jegyző és Friskan Matija községi bíró, dr. Várady dr. szívélyes istenhozzottat mondott, majd Várady több száz főnyi hallgatóság előtt román nyelven ismertette programját, amelynek során előadta a választási paktum történetét és lényegét, hangsúlyozva a megválasztott kép-

alapját képezik.

Várady Imre dr. beszédét a jelen voltak mindvégig nagy érdeklődéssel kísérték, majd a román választókhöz intézett román nyelven néhány szót bejelentve, hogy románnyelvű programbeszédét néhány nap múlva fogja Sztaraecskán megtartani.

viselő ama köteleességét, hogy az összes választók érdekét egyaránt kell képviselnie.

Várady dr. beszéde itt is lenyűgöző hatású volt, aminek a hallgatóság lelkes „setreaska” kiáltásokkal adott kifejezést.

A következő szónok Mixich György volt, akinek román nyelvű beszéde itt is nagy lelkesedést keltett.

Ankity Bózsó dr., a radikális-párt nevében szólalt fel, amelynek ősrégi tradíciója, hogy a nép szabadságjogaiért küzdjön. Ismertette Nincsiy Momcsiló dr. listavezető működését és élénk színekkel ecsetelte a volt külügyminiszter nagy érdemeit az európai béke megteremtése körül. Végül rámutatott arra, hogy a radikális-párt a magyarsággal való együttműködése már évtizedekre nyulik vissza, majd felhívta a választókat a közös lista támogatására.

Ankity Bózsó dr. rendkívül nagyhatású beszédét ezuttal is zajos tetszésnyilvánításokkal fogadták.

Friskan Matije községi bíró lelkesítő szavai után a hallgatóság Nincsiy dr.-t és Váradyt éltetve, széteszolt.

Noviitebej ünnepe.

A következő állomás Noviitebej község volt, ahonnan négytagú küldöttség autón a község határához érkezett, hogy itt várják meg a kerület népszerű jelöltjét. Amidőn Várady és kísérete az elébe induló küldöttséggel együtt a község háza elé érkezett, ott már százakra menő tömeg várta, amely szünni nem akaró éljennel és határtalan lelkesedéssel fogadta a körükbe érkező képviselőjelöltet.

A gyűlést Jambor Sándor községi bíró nyitotta meg, majd Várady dr. mondotta el nagyvonalu, rendkívül hatásosan felépített beszédjét. Ennek során visszapillantást nyújtott a magyar-prát eddigi nehéz helyzetére, amely akkor változott meg, amikor a magyarság vezetői megtalálták a kapcsolatot az országos radikális-párttal és ennek nagynevű tagjával, Nincsiy Momcsiló dr.-ral, aki felismerve a magyarság nagy erőnyeit, annak őszinte és igaz barátja lett. Ezután ismertette azokat az indokokat, amelyeknek alapján a jelenlegi paktum a magyarság érdekeit szolgálja, amely akkor jár a helyes uton, ha elhagyva minden kockázatos játékot, ezt a politikát támogatja. Beszéde további során rámutatott a miniszterelnök munka-programmjára, amelynek minden szavát a magyarság is aláírhatja. Végül a magyar egység dokumentálására hívta fel a hallgatóságot, hangsúlyozva, hogy a kormányzat részéről a magyarságnak nyújtott bizalmat hasonló bizalommal és magyar hűséggel kell viszonzni.

Várady Imre dr. beszéde a szószoros értelmében megrázó hatású volt, aminek a hallgatóság percekig tartó éljenzéssel adott kifejezést.

Várady Imre után Ankity Bózsó

dr. szólalt fel magyar nyelven. A radikális—magyar barátság nem új keletű, — mondotta a szónok, — ez a barátság már 30 évvel ezelőtt is összefűzte a szerb és magyar lelkeket és pedig már akkor, amikor a függetlenségi-párt és ezek között Várady dr. egy fronton küzdött a radikális-párttal. Amikor a radikális párt szövetséges társat keresett, természetesen, hogy régi magyar barátaihoz fordult. Ez a barátság ezentúl is élni fog, mert a két nép egymásra van utalva. Akik a két nép közé éket akartak verni, a haza ellenségei voltak. Végül meleg szavakban hívta fel a hallgatóságot, hogy egy emberként álljanak Várady dr. mellé.

A gyűjtőhatású beszédet a közönség hosszantartó tapsal fogadta.

Óriási sikere volt Tóth Ferencnek, a bánsági magyar-párt alelnökének is, aki fényes dialektikával, utólérhetetlen hévvel fejtegette a magyarság egységes állásfoglalásának szükségességét.

A kitünően sikerült népgyűlés után mintegy száz terítékű bankettre jöttek össze a választópolgárok, amelynek során számos pohárköszöntőben ünnepelték Várady dr.-t és a szerb—magyar barátságot.

Népgyűlés Jankovmoszton.

A következő gyűlés délután 4 órára Jankovmosztra volt hirdetve, ahol a megérkező képviselőjelöltet taracklövészekkel és férfienekkar által gyönyörűen előadott dallal fogadták.

Miatov Milivoj községi jegyző meleg üdvözlő szavai után Várady dr. itt is nagy hatással adta elő román nyelven nagyszámu és lelkes közönség jelenlétében programbeszédjét. Utána Mixich György ugyancsak román nyelven buzdította kitartásra a hallgatóságot, rámutatva Várady dr. nagy érdemeire.

A gyűlést Okolisán Tóma, a radikális-párt helyi szervezetének elnöke zárta be, akinek szavai után a közönség Nincsiy dr. és Várady éltetésével széjeloszott.

Szvetimihajló magyarjai között.

Az utolsó állomás Szvetimihajló község volt, ahová Várady és kísérete öt óra után érkezett. Itt is rendkívüli melegséggel köszöntötték és ünnepelték a kerület nagynevű jelöltjét.

Elsőnek Tápai István köszöntötte Váradyt, aminek megtörténte után Várady Imre dr. ugyancsak nagy megértés mellett és lelkes helyesléssel kísérve, tartotta meg programbeszédjét, amely mély és maradandó hatást váltott ki itt is a nagyszámu hallgatóságból.

Várady beszéde után itt is Tóth Ferenc szólalt fel, aki ezuttal is gyűjtő hatású beszédjével magával tudta ragadni az összes lelkeket.

Várady dr. és kísérete a késő esti órákig maradt a vendégszerető, lelkes magyar községben, ahol ott tartózkodásának egész ideje alatt szakadatlan ünneplésben részesítették.

Kiárusítás!

Költözködés folytán következő tárgyakat adom el: Egy komplett hálószoba, különféle konyhaeszközök, egy finom amerikai gramofon, különböző nagyságu zárt és nyitott hordók és más szükséges háztárgyak és kerti eszközök Zsiva Mirkov Petrográdszka (Melencei) uca 40 1626

A független demokrata-párt agitációja.

Becskerek, aug. 22.

A független demokrata párt nagy agitációs munkáját a Felsőbánságban tegnap is folytatta. Sztanojevity Milos, a becsei járás jelöltje, helyettesével, Motok Miloráddal együtt népgyűlést tartott Kumánon, Tarason, Melencin és konferenciát Novi-becsejen és Vranjevón.

A jásatomityi járás jelöltje dr. Dosen Vojislav és Gruity Novák Szrpszkacránján, Szrpszkaklárián és Jásatomityon tartottak népgyűléseket és Száracsán konferenciát.

Az agitációs munka Becskereken sem szünetelt, szombaton este a Miletityeva uccában népgyűlést tartott dr. Mátity Misa Becskerek város jelöltje és dr. Iszakovity Vojislav.

Vasárnap este az opovai negyedben volt népgyűlés, amelynek szónokai dr. Mátity Misa és Gruity Novák voltak.

Ahol a biliárdozást revolverrel akadályozzák meg.

Itebej, aug. 22.

Tegnap az egyik szrpszkütebeji korcsmában egy nagyobb társaság mulatott. Mulatás közben a társaság egyrésze biliárdozni akart és neki is láttak a játéknak. A mulatók azonban ellene voltak annak, hogy a társaság egy része mulatságrontó legyen és azért egyikük, Raity Ljubomir, megkaparintotta az egyik biliárdgolyót, hogy ezáltal megakadályozza a játékot.

Ahogy már ilyenkor szokás, hosszas huza-vona tamadt, majd dukaodás, amelyben Raitytól az ellenpárt el akarta venni a golyót. Raity azonban el akart futni, amire a társaság másik tagja, Radlovacska Manojlo, azzal fenyegette meg, hogy megveri és utána futott. Raity erre, kétségtelenül már boros fővel is, kirántotta revolverét és kétszer rálőtt Radlovacskira, akit a nyakán súlyosabban megsebesített.

A csendőrség megindította az eljárást Raity Ljubomir ellen.

Sacco és Vanzetti újra a siralomházban vannak.

Newyork, aug. 22.

Saccoval és Vanzettivel közölték a legfelsőbb tanács határozatát, amely a per újrafelvétele iránt beadott kérvényüket elutasította és ismét a siralomházba vitték őket.

A szövetségi legfelsőbb törvényszék ma fog foglalkozni a per megsemmisítése iránt beadott kérelemmel és ha ezt visszautasítja, úgy a halálos ítélet végső fokon is meg erősítést nyert.

A kivégzéshez minden előkészületet megtettek már, mert a szövetségi legfelsőbb tanács sohasem szokta az egyes államok ítéleteit megsemmisíteni, így tehát teljesen kilátástalan minden és a halálos ítéletet minden valószínűség szerint holnap hajnalban végrehajtják.

Hulladékot,

mint ócska vasat, fémeket, rongyot, csontot és szabótól új posztót legmagasabb napi áron vesz 1437

OBNOVA D. D. V. ikibecskerek.
Elemirszki ut (arégi állomás közelében)

Orient Bioskop Fehér rabszolgák

Hétfőn, aug. 22-én 5, 7 és 9 órákor
Kedden, aug. 23-án 5, 7 és 9 órákor

vagy a bűnösök kikötője.

Keleti dráma 5 felvonásban.
A főszerepben: JON GILBERT, a „Gróf Monte Christo“ főszereplője.
Mint kísérő műsor:
A VILLAMOSON. Vigjáték 2 felvonásban.

HIREK

Boross Géza Beeskereken. A beeskereki közönségnek e hó 27-én és 28-án valóban ritka műélvezetben lesz része. Ekkor lép föl az önkéntes tűzoltóesület által rendezett kabaréestéken Boross Géza, a legnagyobb magyar komikus, akinek jellegzetes játéka, mimikája és egész lényéből kisugárzó humora ellenállhatatlan hatású, úgyhogy aki Boross Gézát egyszer látta, soha az életben elfelejteni nem tudja. A páratlan művész részint messze földön híres magánszámaival, részint néhány kacagtató egyfelvonásban lép fel és pedig szombaton, 27-én „A krakéler“ és „Egy könnyű ügy“ című bohózatokban, 28-án pedig „Csiga referál“ és „A krízis“ című tréfákban. Boross Géza mellett Nyárai Rezső, az ismert művész és a beeskereki műkedvelők legkiválóbbjai szerepelnek.

Lovászy Márton meghalt. A magyar politikának egy markáns egyénisége Lovászy Márton nyugalmazott külügyminiszter tegnap Budakeszin 63 éves korában szívszélhűdésben meghalt.

A budapesti Szent István nap rekordja. Budapestről jelentik, hogy az eddigi méreteknél szokatlanul nagyobb arányban zajlott le a Szent István ünnep. A vidékiek számát mintegy kétszáz ezerre teszik, akik ezen a napon Budapestre érkeztek. A vendéglősök, szállodások, kereskedők brilliáns üzleteket kötöttek, amihez lényegesen hozzájárult az is, hogy az árakat leszállították a Szent István napra való tekintettel. A „Szent jobb“ körmenetében százezer ember vett részt.

Rendkívül érdekes

az illusztrált, népszerű rádiójáték, a
„Radiowelt“
64 oldal terjedelemben (trágyomás).
Az összes európai leadóállomások programján
kívül érdekes akciók és értékes technikai
cikkek. Egyes példányok ára 8 dinár.
Mutatónyomtatványt ingyen küld.
a Wiener Radioverlag, Wien, I.,
Pestalozziggasse 6/36. 655

Besurranó tolvaj Beloblatón. Koszpari Antal jómódu beloblatói földműves lakásáról rejtélyes módon eltűnt tizenkétezer dinár, mely a szekrény egy fiókjában volt elhelyezve. Koszpari följelentésére a csendőrség megindította a nyomozást és csakhamar megállapította, hogy a pénzt Ritz István ugyancsak beloblatói napszámos vitte el, aki egy őrizetlen pillanatban beszökött Koszpari lakásába és elemelte onnan a pénzt, amelynek rejtékelyét tudta. A pénzt a károsult hiánytalanul visszakapta, Ritzet pedig az ügyész-ség fogházába szállították.

Adomány. N. N. Velikitorák lapunk útján 200 dinárt adományozott a rk. árvaháznak, melyet rendeltetési helyére juttattunk.

Szönyeg, függöny, cocos-szönyeg és lábtörölő, bonnes-femmes, plüssből asztal-és ágytakaró, divánátvető, angora stb. nagy választékban és feltűnő olcsón Bence Antal és Fia cégnél kapható Velikibecskereken

Ma megegyeszer a Balkán Bioskopban a nagyszerű Jean Gilbert operett, az „Ártatlan Zsuzsi“, a három kedvenc: Willy Fritsch, Lilián Harvey, Mary Kid gyönyörű együttesel.

Meghalt Kludski cirkuszigazgató. Kludski Károly, az egész Európában híres Kludski cirkusz tulajdonosa 64 éves korában, a csehországi Jirkovban meghalt.

Nyugalmozott községi jegyzők vezetése alatt Velikibecskereken, az Alekszandrova uca 22. szám alatt — Fendler-féle ház udvarában — „Keresk. és Information Biro“ címen iroda nyílt meg. Ezen iroda vállalkozik: Községi és egyéb önkormányzati költségvetések és számadások szakszerű összeállítására és lezárására; adó-, községi pótdadó-, kerületi utadó- és pótdadó-főkönyvek felfektetésére és lezárására és külföldön levő pénzintézetek javára bekebelezett jelzálogkölesönök telekkönyvi törlesztéséhez szükséges törleési engedélyek beszerzésére. Az iroda közvetít: Jelzálogkölesönök megszerzését, ingatlanok és községi apaállatoknak a vételét és eladását. Az iroda felvilágosítás és utbaigazítással szolgál minden, a hatáskörébe és szakmájába tartozó ügyekben. Vállal utanjárásokat és sürgetéseket úgy helyben, mint vidéken. Az iroda nyelve: szerb, magyar, német és román. Az iroda vasár- és ünnepnapokat kivéve, délelőtt 8-12. és délután 3-6-ig áll a felek rendelkezésére. Kérelmek úgy szóval, mint irásban terjeszthetők elő. Levélben az irodához fordulok 48 órán belül nyerne választ. Mindazok, akik az irodát ingatlanok és községi apaállatok közvetítésével kívánják igénybe venni, felkéretnek, hogy eladási vagy vásárlási szándékukat — az eladás vagy vétel tárgyát képező ingatlan vagy apaállat tüzetes körülírásával és az ár feltüntetésével — szóval vagy irásban közöljék. A munka és közvetítési díj nagysága a szabad megállapodás tárgyát képezi.

Köszönetnyilvánítás.
Mindazoknak, akik felejtetetlen fiunk, férjem, apánk és fivérünk
Vaszilcsin József
tanító
elhunyta alkalmával részvétnyilvánításukkal, koszorú- és virágadományokkal a temetésén való megjelenésükkel mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, külön Kovács István püspöki helynök, Frész József plébános, továbbá Wabninger József karnagy és Gockler Zsigmond kántor-tanító uraknak ezúton mondunk hálás köszönetet.
A gyászoló család.

Alekszandrova (Fő) uca 13. sz. első emeletén egy különbejáratu, előszobával kapcsolatos, 3 fő uccára néző ablakos 1638
butorozott szoba kiadó
Tudakozódní lehet ugyanott.

Kinek van igaza?

Bántották a lakbérloket, ha megtagadják a takaréktűzhelyek tisztítását.

Beeskerek, aug. 22.

Soha sem volt és sehol sincs talán annyi baj a kéményseprőkkel és a kéménysepréssel, mint Beeskereken. Panaszokdók a közönség és elégedetlenek a kéményseprők. Az ellentétes rendelkezések egymást érik és az általános tájékozatlanságban, senki sem tudja, hogy valaképpen mire kötelezhető.

A kereskedelemügyi minisztérium nemrégiben szabályrendeletet adott ki, amelyben elrendelte, a takaréktűzhelyek kötelező tisztítását. Az újítás külön keresethez juttatta a kéményseprőket és mi sem természetesebb, hogy éltek jogokkal és mindenütt felhívták a lakbérloket, hogy engedjék meg takaréktűzhelyük tisztítását. Ugyanakkor a városi iparhatóság arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem kell tisztítani a takaréktűzhelyeket és csak aki jószántából kényelmi szempontból önként akarja a kéményseprőkkel végeztetni ezt a munkát, csak arra vonatkoznak a szabályrendelet előírásai. A magyarázat alapján sokan megtagadták a tisztítást és a kéményseprők ezek ellen feljelentést adtak be. Néhány nappal később rendőrrel jelentek meg és rendőrségi asszisztenciával tisztították a takaréktűzhelyeket, legutóbb pedig rendőrbírói ítéleteket kézbesítettek, amelyekben az érdekelt feleket harminc dinár pénzbüntetésre ítélték.

Hogy a zavaros helyzetből való tényállást kihámozhatjuk, felkerestük Alekszily Bogoljub beeskereki polgármestert és megkérdeztük, melyik álláspont a helyes, a városi iparhatóságé vagy a rendőrségé. A polgármester kijelentette, hogy hétfőn ez ügyben Beográdba utazik és eljár kereskedelemügyi minisztériumban annak tisztázása végett, hogy a szabályrendelet vonatkozó szakaszait helyesen, miképpen kell értelmezni.

Hasonlóképpen panaszok merültek fel a gyáriparosok részéről, a gyárkémények kötelező tisztítása miatt. A gyárosok álláspontja az, hogy megfelelő személyzet tartanak a gyárkémények tisztítására, megfelelő szerszámok is vannak hozzá, indokolatlan tehát, hogy évenként több ezer dinárt fizessenek kéményenkint a tisztításért. A gyárosok panaszait a Gyosz is magáévá tette és illetékes helyen közbenjár a szabályrendelet megváltoztatásáért.

Egy jókarban levő 1635

**pianinót
keresek bérbe.**

Ajánlatok JOSIF STEINITZ
Carice Milice (Bakios) uca 10. szám.

Bánát legolcsóbb bevásárlási helye a „Ruszi Dom“ alatt (a „Torontál“-tal szemben van).

la rózsaburgonya

**és makói
hagyma-foghagyma**

Vagon, félvagon és bármily mennyiségben kapható. Prompt kiszolgálás! 1619
V. Miskovity.

Sport

Vasárnapi sportprogram az Obility-pályán. Obility—Radnicski 4:2 (1:1). Biró: Gruin. Mindkét részről szép játék volt. Az Obility csatársora nagyszerűen játszott. A Radnicskiból Vastag, Bisoff és Mester tüntek ki.

A ZsAK-pályán. Kadima I. B.—Zsak I. B. 6:2 (2:1). Biró: Smitfall. Szépen játszott a Kadima tartalékcsoportja, amely könnyen győzött ellenfelén.

ZsAK—Kadima 6:2 1:1. Biró: Brkity. Erős iramu, helyenkint durva mérkőzés, amely bajnoknak is beillett volna, Kadima az I. félidőben fölényben játszott, csak kapu előtt volt a csatársora gólképtelen. A ZsAK csatársorában Roglity volt minden. Nélküle a ZsAK nem nyerte volna meg a mérkőzést. A ZsAK csatársora eredményesebben, a Kadima technikailag szebben játszott. Jók voltak a ZsAKból Csókás, Mertel, Markov II., Roglity. A Kadimából a fedezet sor és közvetlen védelem.

Beograd. FTC (Budapest)—BSK 5:3 2:2. Az FTC ez alkalommal is gyönyörű játékot mutatott be.

Szeged. Bástya—Kinizsi (Temesvár) 6:0 (2:0). Románia bajnokságának, a Kinizsinek megsemmisítő veresége óriási szenzációt keltett sportkörökben.

Prága. Szlavija—Ujpest 4:0 (2:0) A közép-európai kupadöntőben az ujpesti csapat váratlanul vereséget szenvedett.

Bécs. Hungária (Budapest)—Hakoah 5:0 (2:0).

Admira—Spárta 5:3. Ez az Admira revansmérkőzése volt a közép-európai kupadöntőben kapott veresége miatt a Spártától. A kupadöntőben azonban a Spárta még tovább.

Felvétel

a Messinger Karolin-féle leánynevelő-intézetbe Velikibecskereken.

A 25 év óta Velikibecskereken fennálló, a város központjában fekvő, minden modern kivánalomnak megfelelő leánynevelő-intézet, melyben egy év óta az állami szerb leánygimnázium el van helyezve, felvesz növendékeket 7 éves kortól 16 éves korig. Privát tanítás: német, francia, angol nyelvben, zenében, kézimunkában. Kitűnő ellátás, szigorú felügyelet.

Prospektust kívánatra küld az igazgatóság.

Ezúton is nyilvános köszönetünket fejezzük ki „Vojnics István és Társa Banküzletnek Sombor“, hogy a temetkezési, illetve kiházasító osztályban társas szerződésünk értelmében kijáró előnyösséget gyorsan és teljes egészében Wegling G. helyi képviselő útján kifizette. 1636
Velikibecskerek, 1927. augusztus 18-án.

Cz. M. és M. V. tagok.